

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA- 4100-03-02/2012
P/12/001

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2012 r.

**Pan
Andrzej Kosztowniak
Prezydent
Miasta Radomia**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Radomiu, zwanym dalej „Urzędem” kontrolę dotyczącą powiązań budżetu Miasta Radomia z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 marca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami, prawidłowość planowania i realizacji wybranych dochodów i wydatków budżetowych Miasta Radomia, związanych z wykonywaniem zadań finansowanych lub współfinansowanych ze środków pochodzących z dotacji celowych i środków z budżetu Unii Europejskiej.

1. W celu zapewnienia funkcjonowania skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, Prezydenta Miasta Radomia wydał zarządzenie nr 1697/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r., zawierające opis mechanizmów i instrumentów tej kontroli. Zarządzenie zostało wydane po upływie 23 miesięcy od daty wejścia w życie art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² (ufp). Zarządzeniem nr 1698/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r. Prezydent określił zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Urzędzie oraz w związku z postanowieniami rozdziału 6 w dziale pierwszym ufp, zarządzeniem nr 1699/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r. wprowadził Ramowy regulamin prac Zespołu ds. Kontroli Zarządczej w Urzędzie.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

Stwierdzono jednak, że system kontroli zarządczej nie obejmował wszystkich obszarów działalności Urzędu, m.in. nie określono zadań referatów: ds. dłużników alimentacyjnych oraz gospodarowania gruntami Skarbu Państwa.

Nie zostały ustalone również zasady i procedury prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych zalegających ze spłatami należności wobec Funduszu Alimentacyjnego.

Stosownie do art. 274 ust. 3 ufp w 2011 r. prowadzony był w Urzędzie audyt wewnętrzny.

2. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 249 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych Prezydent Miasta w terminie 21 dni od dnia uchwalenia uchwały budżetowej opracował plan finansowy zawierający kwoty dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zleconych ustawami, a podległe jednostki organizacyjne dostosowały swoje projekty planów do uchwały budżetowej w tym zakresie.

Miasto Radom prawidłowo wykonywało zadania w zakresie pobierania i odprowadzania dochodów związanych z realizacją zadań zleconych. Dochody z tego tytułu w 2011 r. zostały zrealizowane w kwocie 7.798,7 tys. zł, tj. o 24,5% większej od planowanej. Należne dochody budżetu państwa w wysokości 5.700,5 tys. zł przekazywano w terminach określonych w art. 255 ust. 1 ufp na rachunek Wojewody Mazowieckiego. Miasto Radom pobrało przysługujące mu dochody z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w kwocie 2.050,2 tys. zł, a pozostałe 48,0 tys. zł, zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³, przekazano dla innych jst.

NIK nie wnosi uwag do rzetelności i terminowości sporządzania kwartalnych sprawozdań Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

3. Zaległości w realizacji dochodów związanych z wykonaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami na koniec 2011 r. wyniosły 51.508,1 tys. zł, w tym 23.130,1 tys. zł stanowiło zadłużenie dłużników alimentacyjnych. Zaległości tych dłużników w porównaniu do 2010 r. wzrosły o 7.694,3 tys. zł, tj. o 49,8%.

NIK negatywnie ocenia realizację działań windykacyjnych i egzekucyjnych wobec dłużników alimentacyjnych zobowiązanych do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych osobom uprawnionym.

W wyniku badania zaległości 20 dłużników alimentacyjnych, których zadłużenie na koniec 2011 r. (za trzy okresy świadczeniowe⁴) wyniosło 777,5 tys. zł ustalono m.in., że:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu wydał tylko 40 z 60 wymaganych decyzji w sprawie zwrotu należności. Decyzje wydawano po upływie od 2 do 10 miesięcy od zakończenia okresów świadczeniowych.

³ Dz. U. z 2009 r., Nr 1, poz. 7 ze zm.

⁴ Zgodnie z art. 2 ust. 8 ustawy z dnia 7.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, okres świadczeniowy - oznacza to okres, na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego

W trakcie kontroli NIK tj. po upływie od 4 do 16 miesięcy od zakończenia okresów świadczeniowych wydano pozostałe 20 zaległe decyzje;

- Referat ds. Dłużników Alimentacyjnych Urzędu upomnienia do dłużników alimentacyjnych wysyłał w terminie od 1 do 9 miesięcy od daty wydania decyzji o zwrocie należności, co w ocenie NIK wskazuje na brak systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań określonej w § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁵. Do 7 dłużników nie wysłano upomnień mimo uprawnomocnienia decyzji o zwrocie należności. Tytuły wykonawcze dla 20 dłużników za okres rozliczeniowy 2008/2009 wystawiono dopiero po upływie od 15 do 20 miesięcy od zakończenia tego okresu, a za pozostałe okresy nie wystawiono żadnego tytułu wykonawczego.

Ponadto ustalono, że wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. MOPS nie wydał decyzji o zwrocie należności dla 2758 dłużników alimentacyjnych (za okres: 2008/2009 – 140, 2009-2010 – 466, 2010-2011 – 2152), co uniemożliwiło prowadzenie działań windykacyjnych i egzekucyjnych.

Działania egzekucyjne Biuro Windykacji Urzędu podjęło w 2011 r. po otrzymaniu z Referatu ds. Dłużników Alimentacyjnych 2002 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 2.375,8 tys. zł (10,3% należności ogółem z funduszu alimentacyjnego) wystawionych za okres rozliczeniowy 2008/2009. Efektem tych działań było wyegzekwowanie w 2011 r. zaległości w wysokości 51,2 tys. zł.

Podczas kontroli NIK wystawiono 956 upomnień, z tego 581 za okres - 2009/2010 i 375 za okres 2010/2011 oraz 1.146 tytułów wykonawczych, które przekazano do Biura Windykacji.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Miasto Radom środków z dotacji celowych otrzymanych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami. Miasto Radom w 2011 r. na realizację ww. zadań otrzymało dotacje w łącznej wysokości 75.146,4 tys. zł i zrealizowało wydatki w kwocie 75.043,3 tys. zł. Niewykorzystaną dotację w wysokości 103,1 tys. zł zwrócono na rachunek Wojewody Mazowieckiego w terminie określonym w art. 168 ufp.

Szczegółowa analiza wykorzystania dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami przeprowadzona na przykładzie gospodarki gruntami Skarbu Państwa (kwota dotacji 290,0 tys. zł) oraz przygotowania i przeprowadzenie wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (kwota dotacji 314,4 tys. zł) wykazała m.in., że środki te były wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo i terminowo rozliczone.

5. W ocenie NIK Urząd w niedostatecznym zakresie podejmował czynności zmierzające do aktualizacji opłat za wieczyste użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa, co było niezgodne z zasadami prawidłowej gospodarki w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁶.

⁵ Dz. U. z 2001, Nr 137 poz. 1541

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.

O bieżące wycenianie i aktualizowanie opłat za wieczyste użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa wnioskowała Najwyższa Izba Kontroli Delegatury w Warszawie w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 18 kwietnia 2007 r.

Stosownie do art. 77 ust. 1 powołanej wyżej ustawy wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej mogła być aktualizowana, nie częściej niż raz w roku (od 9 października 2011 r. nie częściej niż na trzy lata), jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie. W opinii NIK istotna zwyżka cen gruntów i tym samym aktualizacja opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów była zabiegiem koniecznym. Jej niedokonywanie świadczy o braku należytej dbałości o możliwość zwiększenia dochodów dla budżetu państwa i dochodów własnych Miasta.

W latach 2007-2011 Urząd dokonał aktualizacji opłat rocznych w odniesieniu do 920 działek, jednak wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. nie została zaktualizowana wartość 898 działek tj. 49,4% wszystkich działek przekazanych w użytkowanie wieczyste i podlegających aktualizacji (1.818 działek), w tym 786 działek których opłaty roczne ustalone zostały wg wyceny sporządzonych przed 2005 r., z tego 152 działki dla których opłaty roczne ustalone zostały w 1992 r. Łączna powierzchnia tych 898 działek wynosi 3.484.984 m² i stanowi 56,8% całkowitej powierzchni (6.129.814 m²) gruntów stanowiącymi własność SP oddanych w użytkowanie wieczyste. Łączna wysokość obowiązującej opłaty rocznej od ww. 898 działek wynosiła 2.501,3 tys. zł.

W 2008 r. została zaktualizowana opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego gruntów SP 360 działek i w związku z tym opłaty wzrosły z 293,4 tys. zł do 1.711,0 tys. zł, tj. o **583,1 %**. Ustalono, że zaktualizowana opłata za użytkowanie działek położonych w Radomiu przy ul. Kozienickiej, Zubrzyckiego i Żółkiewskiego (II obręb) wynosiła od 41,74 do 112,23 zł/m². W rejonie tych ulic wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. nadal od części działek pobierano opłatę według wyceny w cenach obowiązujących w latach 1992 -1994 r., które wynosiły od 10 do 13 zł/m². W 2011 r. w wyniku aktualizacji wartości 245 działek opłata wzrosła w 2012 r. z 193,5 tys. zł do 938,5 tys. zł, tj. o **485,1%**. Wydatki poniesione przez Urząd na sporządzenie operatów szacunkowych na podstawie których zwiększono w 2008 i 2011 r. ww. opłaty wyniosły odpowiednio 59,7 tys. zł i 31,8 tys. zł. Stwierdzono, że w 2011 r. Urząd na realizację zadania dotyczącego gospodarki gruntami i nieruchomościami SP (w tym m.in. na sporządzanie operatów szacunkowych) wykorzystał kwotę 220,5 tys. zł, tj. 76,1% otrzymanej dotacji. Niewykorzystane środki w wysokości 69,5 tys. zł zwrócono na rachunek Wojewody Mazowieckiego.

Biorąc powyższe pod uwagę, NIK szacuje, że w przypadku zaktualizowania wartości 898 działek, i tylko czterokrotnym wzroście opłat, dochody z omawianego tytułu wzrosłyby o ok.10.000,0 tys. zł.

6. Na realizację 19 projektów finansowanych z udziałem środków europejskich wydatkowano w 2011 r. ogółem 21.282,3 tys. zł, z tego 9.690,6 tys. zł na realizację 5 projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego oraz 11.591,7 tys. zł na realizację 14 projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

NIK pozytywnie ocenia wydatkowanie, rozliczanie i ewidencjonowanie w 2011 r. środków unijnych otrzymanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa na zakup specjalistycznego

sprzętu ratowniczego dla potrzeb Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu w celu zwiększenia skuteczności działań ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych na terenie południowego Mazowsza. Na realizację ww. zadania poniesiono wydatki w kwocie 3.989,8 tys. zł. Urząd do końca 2011 r. otrzymał zaliczkę w kwocie 2.593,8 tys. zł i złożył w dniu 20 grudnia 2011r. do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Projektów Unijnych wniosek o płatność końcową w kwocie 775,8 tys. zł. Do dnia zakończenia kontroli ww. kwota nie wpłynęła na rachunek Miasta Radomia.

7. W 2011 r. wydatki inwestycyjne Miasta Radomia wyniosły 100.445,6 tys. zł. Analiza pięciu zamówień o łącznej wartości 17.943,4 tys. zł, udzielonych przez Miasto Radom wykazała, iż przy udzielaniu zamówień stosowano ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (PZP)⁷.

8. Urząd wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych⁸. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. użytkowano 58 odbiorników radiowo-telewizyjnych, za które terminowo wniesiono opłaty abonamentowe.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Kontynuowanie działań w celu zapewnienia skutecznego systemu kontroli zarządczej, w tym rozważenie wprowadzenie w życie procedur dotyczących prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.
2. Podejmowanie skutecznych działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.
3. Zintensyfikowanie działań w zakresie aktualizacji opłat za wieczyste użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezydenta o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁸ Dz. U. z Nr 85, poz. 728 ze zm.